

Skatinamosios finansinės priemonės „Milijardas verslui“ sąlygų viešo aptarimo metu gautos pastabos

Nr.	Pastaba, siūlymas, klausimas	UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ (toliau – INVEGA) atsakymas
I	<p>UAB „Zala Arms“</p> <p>1. Noriu atkreipti dėmesį jog investicijos į saugumo ir gynybos pramonę, jei tai yra gamybinė įmonė yra didelės. Kaip pvz. jei planuojama gaminti vienos rūšies šaudmenį, vien šaudmens surinkimo įranga kainuoja 1 ml. Jei planuojama gaminti komponentus šiam šaudmeniui, investicijos išauga tris, keturis kartus, o jei dar laboratorijos tai ir penkis. Dabar esamos sąlygos, kurias siūlo INVEGA nėra perteklinės. Manau didžiausia problema yra ilgalaikės perspektyvos. Mano manymu <u>kartu turi eiti ir valstybinis įsipareigojimas nupirkti kažkokį kiekį produkcijos.</u> Taip, suprantu, yra Viešųjų pirkimų įstatymas, bet jei nieko nedarant, mes ir kabėsime „uodegoje“ prieš užsienio koncernus, kurie šias investicijas padarę prieš 10-20 metų.</p> <p><u>2. Pirmiausia iš valstybės pusės turėtų būti ne paskolos, bet dotacijos, subsidijos norintiems investuoti į šią pramonės šaką.</u></p>	<p>1. Paaiškinimas. Finansinės priemonės finansavimo sąlygos negali nustatyti pareigos valstybei įsipareigoti išpirkti produkcijos kiekius. Tokie santykiai reguliuojami įsigijimų srities teisės aktais. Planuojama finansinė priemonė yra skirta finansavimo trūkumui padengti (finansavimo prieinamumui užtikrinti), tačiau ja nesiekama sukurti paklausos atitinkamos srities produkcijai.</p> <p>2. Neatsižvelgta. Finansinės priemonė „Milijardas verslui“ (toliau – Priemonė) bus finansuojama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo paskolos (toliau – EGADP) lėšomis. Derybų su Europos Komisija metu buvo sutarta, kad iš numatytų lėšų bus kuriama finansinė priemonė. Tai užfiksuota ir Europos Tarybos sprendime, kuriuo buvo patvirtintas planas „Naujos kartos Lietuva“ (toliau – ET sprendimas)¹, todėl dotacija iš šių lėšų nėra galima. Finansinės priemonės taikymą pagrindžia Verslo srities planuojamų finansinių priemonių išankstinis vertinimas² (toliau – Išankstinis vertinimas), kuris nustatė, kad planuojami įgyvendinti projektai yra finansiškai gyvybingi, tačiau gynybos ir saugumo sektorius dėl savo specifikos ir išskirtinumo susiduria su finansavimo trūkumu rinkoje. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad investicijų tikslas yra sustiprinti gynybos ir saugumo sektoriuje veikiančių įmonių konkurencingumą.</p>

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14637-2023-ADD-1/en/pdf>

² <https://2021.esinvesticijos.lt/dokumentai/verslo-srities-planuojamu-finansiniu-priemoniu-isankstinis-vertinimas>

	<p>3. Jei galima būtų susieti paskolas su dotacijomis, subsidijomis investuojant į įrangą, tai būtų žymiai patraukliau, taip pat turėtumėm konkurencinį pranašumą prieš šalia esančius kaimynus. Kitaip tai tik bus „peilis po kaklu“, nes pasibaigus karui situacija greitai gali keistis ir investicijos gali tapti tik „metalo laužu“. Turime netolimą pavyzdį, kada Giraitės ginkluotės gamykla (į kurią buvo investuotos didelės valstybės lėšos) dar prieš karą dirbo nuostolingai ir kelis kartus buvo nesėkmingai parduodama. Tik prasidėjus karui, gamykla pradėjo dirbti su pelnu. Taip pat turime suprasti, jog esame padidintos rizikos zonoje, tad investuoti tikrai yra patraukliau Vokietijoje ar Prancūzijoje, kur karo atveju tikimybė, jog tavo gamykla per dvi tris dienas atiteks priešui yra maža.</p>	<p>3. Paaiškinimas. Remiantis Išankstinio vertinimo rengimo metu atliktų interviu informacija, karo prieš Ukrainą kontekste yra ženkliai išaugusi investicijų paklausa gynybos ir saugumo pramonės projektams. Respondentų nuomone, net ir pasibaigus karui prieš Ukrainą, tikėtina, kad didžiulė paklausa amunicijai, ginklams ir dvigubos paskirties produkcijai išliks mažiausiai dar ateinančius 10 metų. Didžiulė tokios produkcijos paklausa pagrįstina tuo, kad dabartinis karas išėikvojo amunicijos atsargas pasaulyje, o reikšmingai išaugusios geopolitinės rizikos skatina investicijas į gynybinių pajėgumų didinimą. Apklaustų respondentų nuomone, siekiant atliepti išaugusią paklausą gynybos ir saugumo pramonės produkcijai, jau šiuo metu veikiančios įmonės nori plėsti savo gamybinius pajėgumus.</p>
<p>II</p>	<p>LGSPA</p> <p>1. Įmonėms iš gynybos sektoriaus ar asociacijų nariams automatiškai nerieketų atsakymų iš bankų dėl negavimo kredito ir pateikti po viena komercinį pasiūlymą pirkimams nes yra įrangų, kurias reikia gaminti Europoje nuo nulio ir todėl surinkti komercinius su vienoda specifikacija tikrai sunku. Arba kai bus vykdoma ir prototipo projekto gamyba.</p> <p>2. Įmonė 1,5 metų veiklos nevykdė (nauja, balansas nulinis) - dabar ji pasirašė sutarti su universitetu dėl specialaus drono gamybos ir į ją atėjo grupė (6 asmenys nauji akcininkai), kurie padarė jungtinę įmonę ir susimetė pirmam įstatiniam kapitalui, už kurį bus gaminamas prototipas. Klausimas - ar tokia įmonė gali kreiptis dėl paskolos masinei gamybai? Mūsų asociacijos dalis įmonių susijungė į jungtinę įmonę.</p> <p>3. Pirkimas iš Kinijos - kaip supratau tai negalimas įrangos pirkimas iš Kinijos? Ir gynybos ir verslo pramonei, teisingai supratau jus? Aš jau kelias dienas bandau kalbėtis su EU įrangų gamintojais ir turime šią tokią problemą, kad net terminai, jei jie sutiktų gaminti, būtų nuo 6-18 mėnesių, tai kad reikia laukti komplektuojančių dalių, kurios iš Kinijos. Tai gal čia būtų įmanomas kompromisas, kad gamybos įranga ar linija, ar dalis linijos būtų įmanomas pirkimas iš</p>	<p>1. Paaiškinimas: 1.1. Pagal priemonės aprašymo nuostatas, gynybos ir saugumo sektoriuje veikiančioms įmonėms nereikia pateikti pažymų iš finansų įstaigų; 1.2. Komerciniai pasiūlymai – reikalingi ne vien rizikos ir kainos pagrįstumo, tačiau ir reikšmingos žalos nedarymo principo vertinimo tikslais. Jeigu dėl objektyvių priežasčių įmonė negali pateikti komercinio pasiūlymo, tuomet Projekto atitikimo reikšmingos žalos nedarymo principui vertinimo klausimyne (deklaracijoje) turi paaiškinti priežastis ir patvirtinti, kad perkama įranga yra sertifikuota ES.</p> <p>2. Paaiškinimas. Priemonės aprašyme finansuojamų įmonių amžius neribojamas. Tuo pačiu pažymime, kad norėdamas gauti finansavimą, pareiškėjas turi atitikti visus Priemonės aprašyme numatytus kriterijus.</p> <p>3. Neatsižvelgta. Ribojimus tiekėjams dėl kontrolės ir pirkimų iš Kinijos numatė Europos Komisija derybų dėl EGADP lėšų metu. Reikalavimai įtraukti į Europos Tarybos sprendimą. Norėdami gauti finansavimą iš šios priemonės lėšų, paskolų gavėjai turės atitikti šiuos reikalavimus.</p>

	Kinijos ar pirkimas įrangos bet iš LT įmonės kuri jau parduos pilnais mokesčiais, garantija ir kita ko reikia?	
III	<p>ACHEMOS grupė</p> <p>1. 12.3 punktas: Privataus finansavimo dalis Projekte. Paskolos gavėjo nuosavos ir skolintos lėšos negali būti finansuotos ar finansuojamos iš kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (ar) savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų.</p> <p>Atkreipiame dėmesį į tai, kad <u>jei paskolos yra išduodamos rinkos palūkanomis, kodėl taikomas ribojimas, kad projektas negali būti dalinai finansuojamas iš ES fondų.</u> Priemonėje numatyti tikslai, yra dalinai finansuojami daugelio ES SF priemonių. Nors projektai yra dalinai finansuojami, finansinė rizika tokių projektų yra didelė ir bankų finansavimo galimybės yra ribotos. <u>Jeį ES reguliavimas leidžia, nereikėtų apkrauti papildomais ribojimais galimai finansuotinų projektų.</u></p>	<p>1. Paaiškinimas.</p> <p>Priemonės aprašyme numatyta, kad Paskolos gavėjo nuosava dalis Projekte turi būti suformuota Paskolos gavėjui priklausančiomis lėšomis ir skolintomis lėšomis, kurios negali būti finansuotos ar finansuojamos iš kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (ar) savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų. Jeigu tam pačiam Projektui būtų skiriama parama iš kitų ES struktūrinių fondų, ES finansinės paramos ar kitos tarptautinės priemonių, reikia atsižvelgti į planuojamos gauti paramos reikalavimus ir taikomus ribojimus. Atkreipiame dėmesį, kad ES teisės aktai nustato apribojimą, kad tos pačios projekto išlaidos negali būti apmokėtos du kartus, t. y. sudėjus visus finansavimo šaltinius ir privalomą nuosavų lėšų dalį, projekto išlaidos negali būti sudaryti daugiau nei 100 proc.</p>
	<p>2. 2.14 punktas: Tiesioginių Paskolų ir kai Verslo subjektas vykdo veiklą ne gynybos ir saugumo sektoriuose atveju yra pateikęs INVEGAI įrodymus, kad neturi galimybės gauti finansavimo rinkoje iš Lietuvoje veikiančių finansų įstaigų. Norėdamas gauti Paskolą pagal Priemonę Verslo subjektas turi pateikti tris atsisakymo finansuoti Verslo subjektą pažymas (toliau – Pažyma) INVEGAI, pasirašytas Finansų įstaigų ir kuriose nurodyta, kad Pažymoje nurodytomis sąlygomis finansavimas Verslo subjektui neteikiamas. Visais atvejais bent dvi Pažymos turi būti pateikiamos pasirašytos Lietuvos Respublikoje licencijuoto banko (arba ES ar Europos ekonominėje erdvėje licencijuoto užsienio banko filialo, įsteigto Lietuvoje) ir (ar) tarptautinės finansų institucijos ir viena – Finansų įmonės. Pažymos pavyzdinė forma yra patalpinta INVEGOS interneto svetainėje. Įvertinus Verslo subjektą ir prašomos (galimos) suteikti pagal Priemonę paskolos sumą, Verslo subjektui paraiškoje nurodytu elektroninio pašto adresu išsiunčiama INVEGOS suformuota Pažymos forma. Tinkama Pažyma laikoma ir finansų įstaigos pasirašyta kitos formos pažyma, kai joje nurodoma, kad finansavimas Verslo subjektui neteikiamas INVEGOS Pažymos formoje nurodytomis sąlygomis (paskolos paskirtis, paskolos suma). Trys Pažymos per elektroninę paraiškų teikimo sistemą turi būti pateiktos INVEGAI per 30 darbo dienų nuo INVEGOS prašymo pateikti jas gavimo dienos. Tuo atveju, jei Verslo subjektas per 30 darbo dienų, nepateikia trijų pasirašytų Pažymų, Paskolos sutartis nepasirašoma.</p> <p>Keistinas į: <u>„turi pateikti tris preliminarinius finansavimo pasiūlymus iš Lietuvoje veikiančių finansų įstaigų, kuriuose bent viena iš sąlygų yra blogesnė, nei INVEGOS.“</u></p>	<p>2. Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>INVEGA, būdama nacionaline plėtros įstaiga, kurios veikla yra reglamentuojama Lietuvos Respublikos nacionalinės plėtros įstaigos įstatymu, turi užtikrinti efektyvų investavimą srityse, kuriose finansavimas rinkos sąlygomis yra nepakankamas ir (ar) neoptimalus, ir skatinti finansiškai gyvybingas investicijas. INVEGA, prieš suteikdama finansavimą, turi įsitikinti, kad konkreti paraišką pateikusi įmonė pakankamo finansavimo savo Projektui rinkoje negavo. Tuo tikslu prašoma pateikti 3 atsisakymo finansuoti pažymas, iš kurių dvi pažymos turi būti pasirašytos Lietuvos Respublikoje licencijuoto banko arba ES ar Europos ekonominėje erdvėje licencijuoto užsienio banko filialo, įsteigto Lietuvoje, ir viena – Finansų įmonės. Taip pat paaiškiname, kad finansavimo sąlygų palyginimas netikslingas, nes pagal tai galima daryti išvadą, kad Paskolos gavėjas gali gauti finansavimą rinkoje. Tuo tarpu pažymų pagalba bus galima įsitikinti,</p>

<p>Pasiūlymo paaiškinimas: Pagal praktiką bankai neteikia neigiamų atsakymų pažymų, jie pateikia preliminarų pasiūlymą, kurio sąlyga/os būna nepriimtinos, t. y. pateikti bankų neigiamus atsakymus gali būti neįmanoma.</p>	<p>kad projekto vykdytojas reikiamo finansavimo rinkoje negavo bet kokiomis sąlygomis.</p>
<p>3. Siūlome patikslinti 2.15 punktą „Verslo subjektas neturi arba yra nutraukęs prekybinius įsipareigojimus su Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) ir (ar) Baltarusijos Respublikos (toliau – Baltarusija) fiziniiais ir (ar) juridiniais asmenimis ne vėliau kaip iki 2022 m. rugpjūčio 31 d.“ formuluotę į: „Verslo subjektas neturi arba yra nutraukęs bet kokius tiesioginius sutartinius (prievolinius) santykius prekybinius įsipareigojimus su Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) ir (ar) Baltarusijos Respublikos (toliau – Baltarusija) rezidentais fiziniiais ir (ar) juridiniais asmenimis ne vėliau kaip iki 2022 m. rugpjūčio 31 d.“; Pasiūlymo paaiškinimas: sąlygoje naudojamas išsireiškimas (terminas) „prekybiniai įsipareigojimai“ teisės taikymo aspektu yra neapibrėžtas. Tai sudaro prielaidas šį terminą aiškinti plečiamai (arba siauriamai) remiantis vertintojo subjektyviais motyvais, todėl sukuria teisinio netikrumo ir teisinio neapibrėžtumo situacija. Viešojo administravimo srityje tai neatitinka gerojo viešojo administravimo principo, teisinio tikrumo ir t.t.</p>	<p>3. Neatsižvelgta. Tiesioginiai sutartiniai santykiai apima platesnį galimų ryšių ratą, todėl siūlome apsiriboti tik prekybiniais ryšiais. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2001 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. 159 „Dėl su tarptautinių dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarčių taikymu susijusių FR0021 (DAS-1), FR0022 (DAS-2), FR0023 (DAS-3) IR FR0254 (DAS-4) formų pildymo taisyklių patvirtinimo“ 5 punkte apibrėžta „Rezidento“ sąvoka (tai atitinkamos valstybės ūkio subjektas (juridinis asmuo ar organizacija, kurių buveinė yra toje valstybėje ir kurie įsteigti arba kitokiu būdu organizuoti pagal tos valstybės teisės aktus) arba fizinis asmuo, laikomas nuolatiniu atitinkamos valstybės gyventoju. Teisę nuspręsti ir patvirtinti, kad tam tikras asmuo yra atitinkamos valstybės rezidentas Sutarties tikslams turi tik tos valstybės mokesčių administratorius). Manome, kad siūlomas keitimas siaurintų subjektų ratą, nes „Rezidento“ sąvoka naudojama sutartyse dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo (Lietuva jas turi ir su Rusija, ir su Baltarusija). Taip pat planuojame papildyti šį punktą, detalizuodami aneksuotas ir nekontroliuojamas teritorijas bei nurodydami ryšių patikrinimo būdą.</p>
<p>4. Taip pat siūlome pakeisti terminą „su Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) ir (ar) Baltarusijos Respublikos (toliau – Baltarusija) fiziniiais ir (ar) juridiniais asmenimis“ į „su Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) ir (ar) Baltarusijos Respublikos (toliau – Baltarusija) rezidentais“. Pasiūlymo paaiškinimas: Valstybės siekis užtikrinti, jog Lietuvos Respublikoje veikiančys asmenys neturėtų ekonominių santykių su Rusijos Federacijos ir (ar) Baltarusijos Respublikos fiziniiais ir (ar) juridiniais asmenimis yra nustatytas tikslu riboti Lietuvos (tuo pačiu ir ES) ekonominės naudos teikimą Rusijoje ar Baltarusijoje įsikūrusiems asmenims įvairių sandorių forma, kurie moka mokesčius ir palaiko autoritarines valstybes. Atitinkamai skiriamasis požymis numanom tikslui pasiekti yra ne tautybė ar pilietybė, o įsisteigimo vieta (tiek juridinio asmens, tiek fizinio asmens atveju). Todėl Rusijos ar Baltarusijos asmenis siūlome pervadinti rezidentais (tai atitinka sąvoką įsisteigimą mokesčių tikslais arba pagrindinės gyvenamosios vietos deklaravimą).</p>	<p>4. Neatsižvelgta. Žr. atsakymą į III dalies 3 klausimą.</p>

	<p>5. 7. p.: Paskolos sutarties sudarymo mokestis. „INVEGOS Tiesiogiai teikiamų ir Subordinuotų paskolų atveju taikomas 0,4 proc. nuo Paskolos sumos dydžio vienkartinis mokestis, bet ne mažiau kaip 500 eurų ir ne daugiau kaip 100 000 eurų. Paskolos sutarties sudarymo mokestis, pagal INVEGOS išrašytą išankstinę sąskaitą, mokamas prieš Paskolos sutarties pasirašymą.“ <u>Keisti į mokesčio sumokėjimą Paskolos sutarties pasirašymo dieną.</u> Pasiūlymo paaiškinimas: pagal praktiką su bankais jis mokamas ne anksčiau nei sutarties pasirašymo dieną, t. y. ne iš anksto. Gali praeiti nemažai laiko, kol bus pasirašyta sutartis. Sutarties mokestis skirtingais atvejais gali būtų reikšminga suma.</p>	<p>5. Neatsižvelgta. Paskolos sutarties sudarymo mokestis susijęs su finansų įstaigos finansavimo svarstymo metu patirtomis išlaidomis. Atkreipiame dėmesį, kad išankstinė sąskaita Paskolos sutarties sudarymo mokesčiui apmokėti yra pateikiama po to, kai Paskolos gavėjo atstovas pasirašo Paskolos sutartį. Apmokėjus sutartyje numatytą mokestį, Paskolos davėjas (šiuo atveju INVEGA kaip kita Paskolos sutarties šalis) pasirašo Paskolos sutartį ir tik tuomet Paskolos sutartis laikoma įsigaliojusia. Detali Paskolos sutarčiai taikomų mokesčių apmokėjimo procedūra bus numatyta Paskolos sutartyje.</p>
	<p>6. 15 p.: Paskolų dydis vienam Paskolos gavėjui. Punkte minima sąvoka „pramonės įmonė“ apribos ne pramonės įmones teikti paraiškas. Jei to neįmanoma išimti, tai tada reikia <u>tikslinti kas gali būti paskolos gavėjai tam tikrais atvejais bei reikia sąvokos „pramonės įmonė“ apibrėžimo.</u></p>	<p>6. Neatsižvelgta. Aprašymo 15 punkte duodama nuoroda į strateginių dokumentų (plėtros programų pažangos priemonių) veiklas. Minėtas punktas nustato, kad tiems projektams, kurie gali gauti finansavimą pagal šias veiklas (joms įgyvendinti planuojama atskira finansinė priemonė „Pokytis“) ir Paskolos suma bus iki 10 mln. eurų, finansavimas negali būti teikiamas pagal finansinę priemonę „Milijardas verslui“. Atitinkamai svarstome tikslinti šį punktą ir jį išdėstyti taip „Projektai, kurių investicijos atitiks Skatinamosios finansinės priemonės „Pokytis“ schemeje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2024 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 4-212 „Dėl Skatinamosios finansinės priemonės „Pokytis“ schemos patvirtinimo“ nustatytas veiklas ir sąlygas, turės būti didesni nei 10 000 000 (dešimt milijonų) eurų“.</p>
IV	<p>Klaipėdos pramonininkų asociacija Paskolos gavėjo tinkamumo sąlygos 1. Dėl 2.11 p. – siūlome <u>išbraukti sąlygą dėl reputacinės rizikos</u>, kadangi Apraše ji niekaip neapibrėžta ir nenurodyta kokiais kriterijais bus vadovaujamosi vertinant reputaciją. Manome, kad Apraše yra pakankamai kitų sąlygų, kurios apsaugos paskolos davėjo interesus.</p>	<p>1. Neatsižvelgta. Reputacija bus vertinama INVEGOS vidiniuose teisės aktuose ir procedūrose numatyta tvarka. Šis reikalavimas nėra skirtas vien tik paskolos davėjo interesams apsaugoti, tačiau yra ir svarbus rizikos veiksnys siekiant pritraukti finansavimą investicijoms, surandant pirkėjus, sėkmingai bendradarbiaujant su kitomis šalimis ir pan. INVEGA yra Nacionalinė plėtros įstaiga, turinti užtikrinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos</p>

	reikalavimus. Skolinimas bus atliekamas iš valstybės lėšų, todėl reputacinės rizikos vertinimas ypatingai svarbus prieš suteikiant finansavimą ir siekiant apsaugoti valstybės interesus.
2. Dėl 2.13 p. – siūlome <u>įtraukti sąlygą dėl nuosavybės rodiklio vertinimo tik po to, kai po paskolos suteikimo praeis 24 mėn.</u> Be to, siūlome nustatyti, kad <u>2.13 p. nustatytos sąlygos netaikomos, jei Verslo subjektas į projektą investuoja nemažiau kaip 30 proc. nuosavos dalies.</u>	2. Neatsižvelgta. Nuosavybės rodiklio vertinimas ir kitų sąlygų (ne)taikymo išimtyms nustatytos kreditingumo rizikos vertinimo tvarkose. Tai vienas iš kompleksinių rodiklių, vertinant projekto įgyvendinimo ir atsipirkimo rizikas.
3. Dėl 2.14 p. – siūlome nustatyti sąlygą, kad <u>gauti finansų įstaigų atsisakymą finansuoti Projektą nereikia tiems projektams, kurie buvo pradėti iki paraiškos gauti finansavimą pateikimo dienos.</u> Pasiūlymas susijęs su tuo, kad pagal Aprašą kaip ir galima kreiptis į INVEGA dėl paskolos jau vykdomam projektui ir tokie projektai gali būti iš dalies finansuojami finansų įstaigų, tačiau pvz., ne tokiu intensyvumu koks yra reikalingas Projekto įgyvendinimui arba gali būti numatyta papildoma Projekto plėtra.	3. Neatsižvelgta. Žr. atsakymą į III dalies 2 klausimą.
4. Dėl 2.15 p. – siūlome <u>papildyti šį punktą įtraukiant sąlygą dėl verslo įsipareigojimo nevykdyti ir nutraukti prekybinius įsipareigojimus.</u> Šis papildymas įneštų daugiau aiškumo į Aprašo sąlygas. Be to, siūlome nustatyti šio punkto sąlygos taikymo aiškumą, nes pati priemonė derinama gana ilgai ir dar neaišku kada ji bus patvirtinta ir paleista. Mūsų manymu, tokios sąlygos nustatymas dar labiau paskatins verslą priimti atitinkamus sprendimus dėl prekybinių įsipareigojimų su asmenimis iš BR ar RF.	4. Neatsižvelgta. Reikalavimas nustatytas finansinės priemonės schemoje. Informuojame, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė jau 2022 m. kovo 30 d. buvo patvirtinusi priešišku Lietuvai valstybių sąrašą (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas 2022 m. kovo 30 d. Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 13, 14 ir 15 dalių nuostatų įgyvendinimo“ (toliau – Nutarimas)). Lietuvos verslas buvo skatinamas nutraukti prekybinius įsipareigojimus su Nutarime nurodytomis šalimis. Šiuo reikalavimu siekiama užtikrinti, kad paskolos gavėjas neturėtų jokių prekybinių santykių su nurodytų valstybių asmenimis, nes politinė rizika gali turėti neigiamą poveikį paskolos grąžinimui, kyla rizika netinkamai panaudoti paskolos lėšas. Taip pat nustatytu reikalavimu siekiama užtikrinti, kad paskolos lėšos būtų naudojamos atitinkamai nustatytiems tikslams ir nesukeltų konflikto su tarptautiniais įsipareigojimais ar politinėmis nuostatomis, nes valstybė yra priėmusi poziciją neremti jokiais būdais Rusijos agresijos Ukrainoje. Nurodyta data, 2022 m. rugpjūčio 31 d., leidžia nustatyti aiškią ir konkrečią ribą, užtikrinančią, kad šių šalių

		santykių nebuvimas būtų patvirtintas ir kad paskolos gavėjas atitinkamai laikytųsi šio reikalavimo.
	<p>5. Nefinansuotinos Projekto išlaidos Dėl 2 ir 3 p. – <u>siūlome papildymus, kurie yra susiję su galimybe padengti finansinius įsipareigojimus, kurie yra susidarę ne pagal bankų suteiktas paskolas</u>. Dėl bankų paskolų dengimo – yra siūloma sąlyga tai numatyti svarbiems valstybės ar regiono projektams bei projektams, kurie įgyvendinami laisvosiose ekonominėse zonose, taip pat projektams gynybos ir saugumo sferose bei atsinaujinančių išteklių energetikos projektams. Tos priemonės lankstumas duotų didesnį skatinamąjį poveikį. Bet kokių atveju apraše yra nustatyta sąlyga, kad INVEGA finansuoja ne daugiau, kaip 80 proc. projekto vertės ir paskolos suteikiamos tik esant paskolos užtikrinimo priemonėms, todėl Paskolos davėjo interesai būtų apsaugoti.</p>	<p>5. Neatsižvelgta. Nefinansuotinių projektų išlaidų 3 p. yra nurodyta, kad ribojimas perfinansuoti netaikomas, jei „Paskolos lėšomis bus padengiamas su Projekto įgyvendinimu susijęs tarpinis finansavimas (angl. <i>bridge financing</i>), kuris suprantamas kaip trumpalaikis finansavimo būdas, kurį įmonės naudoja siekdamas padengti išlaidas ir (ar) finansuoti projektą, kol tikimasi gauti pajamų arba finansavimo“. Tuo pačiu atkreipiame dėmesį, kad priemone nėra siekiama perfinansuoti turimas paskolas finansų įstaigose ar grąžinti iš akcininkų pasiskolintas lėšas.</p>
	<p>6. Paskolos užtikrinimo priemonės – siūlome <u>kitas užtikrinimo priemones įtraukti ne kaip papildomas, o kaip lygiavertes</u>, kurios galėtų pakeisti ar papildyti kitas užtikrinimo priemones (ilgalaikio turto įkeitimą). Suteiktų šalims lankstumo derybose dėl paskolos.</p>	<p>6. Neatsižvelgta. Punkte „Paskolos užtikrinimo priemonės“ yra nurodyta, kad „nustačius didesnę Projekto neįgyvendinimo ir (ar) Paskolos negrąžinimo riziką, Paskolos davėjas, vadovaudamasis INVEGOS vidaus tvarkomis ir individualiai įvertindamas Verslo subjekto galimybes, turi teisę pareikalauti paskolos papildomų grąžinimo užtikrinimo priemonių“. Papildomos užtikrinimo priemonės ne visuomet turi būti lygiavertės ir jas reikalaujama pateikti tik esant padidintai projekto neįgyvendinimo ar paskolos negrąžinimo rizikai.</p>
V	<p>AUGA group, AB</p> <p>1. Siūlytume Žaliosios pramonės proveržio technologijas išlaikyti pagrindiniu programos objektu ir jas vertinti pagal visuotinai priimtą ŠESD sutaupymo potencialą.</p>	<p>1. Neatsižvelgta. Priemonė yra skirta plataus spektro veikoms finansuoti., Visais atvejais, kai siekiant įgyvendinti projektą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka, reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV), ŠESD sutaupymai bus skaičiuojami. Taip pat įmonės, kurios pagal ES teisės aktus privalo nuo 2024 metų rengti savo tvarumo ataskaitas, ŠESD skaičiavimus turės ir galės esant poreikiui tokius duomenis pateikti. Tačiau ŠESD sutaupymai nėra pagrindinis priemonės tikslas. Priemone yra skatinama diegti ir aplinkai draugiškas technologijas, kurios prisidės prie ŠESD sutaupymų.</p>

<p>2. Taip pat siūlytume struktūruoti paskolinį portfelį pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemones (toliau – EGADP), kylančios iš „NextGenerationEU“, tikslus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • švelninti pandemijos ekonominį ir socialinį poveikį; • užtikrinti, kad valstybės narės būtų atsparesnės, tvaresnės ir geriau pasirengusios žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos iššūkiams ir galimybėms; • iki 2050 m. pasiekti ES poveikio klimatui neutralumo tikslą; • Europai imtis įgyvendinti skaitmeninę pertvarką; • kurti darbo vietas ir skatinti ekonomikos augimą. <p>Pagal kurią Europos Komisija numato EGADP biudžeto skirstymą šia proporcija, todėl ir portfelio struktūra turėtų būti suderinama su išsikelta proporcija: Bent 37% biudžeto skiriama klimato priemonėms; Bent 20% biudžeto skirta skaitmeninėms priemonėms.</p>	<p>2. Neatsižvelgta</p> <p>Priemonė finansuojama iš EGADP paskolos lėšų. Derybų su Europos Komisija metu sutarta, kad Priemonei nebus taikomi griežti apribojimai dėl atitinkamų dalių skyrimo klimato ir skaitmeninėms priemonėms.</p> <p>Pati priemonė sukurta taip, kad įgyvendinant projektus būtų prisidedama prie EGADP tikslų. Pareiškėjas, pildydamas priemonės priedą, skirtą įvertinti projekto atitikimą principui „Nedaroma reikšminga žala“, turės išsamiai aprašyti planuojamų investicijų tikslą, paskirtį bei numatomą galutinį rezultatą, pvz., kiek įdiegus aplinkai draugiškas technologijas, bus sumažintas CO2, kiek bus sutaupyta pirminės energijos, įdiegus energetinio efektyvumo priemones, kiek įdiegus skaitmeninių technologijų sprendinius išsaugus veiklos efektyvumas ir pan. Papildomas struktūravimas sudarytų prielaidas administracinės naštos pareiškėjui ir paskolos davėjui augimui.</p>
<p>3. Mūsų žiniomis, yra formuojama atskira Europos Sąjungos lėšomis finansuojama priemonė, orientuota į krašto gynybą ir saugumą. Logikos turėti dvi priemones su persidengiančiais tikslais - nėra.</p>	<p>3. Paaiškinimas.</p> <p>Šiuo metu kitų finansinių priemonių, orientuotų į krašto gynybą ir saugumą, nėra rengiama.</p>
<p>4. Technologijų kūrimas ir galima jų sklaida</p> <p>Šios paskolinės programos pagrindinė vertė, iš žaliųjų technologijų perspektyvos, vienoje konservatyviausių - žemės ūkio šakoje būtų ta, kad ji suteikia ilgą laikotarpį (iki 20 metų) sukurti našų ir efektyvų technologinį būdą ūkininkauti tvariai. Atsižvelgiant į dabartinę situaciją, kuomet dar nėra išvystytos žaliojo ūkininkavimo technologijos ir jų rinkinių, kurie leistų žalinti vieną seniausių pasaulio industrijų, labai svarbu į paskolinės priemonės tikslus įtraukti ir naujų technologijų kūrimą. Šio tipo technologijos turi didžiausią potencialą tapti, anksčiau diskutuotomis, proveržio technologijomis.</p>	<p>4. Paaiškinimas.</p> <p>Priemonės tikslai netrukdo finansuoti technologijų kūrimą, tačiau tai nėra vienintelis kriterijus, pagal kurį finansavimas paskolos forma būtų skiriamas. Atkreipiame dėmesį, kad priemonės „Milijardas verslui“ tikslas yra teikti finansavimą paskolų forma verslo subjektų investicijoms į aplinkai draugiškas technologijas, žiediško didinimą, dekarbonizaciją, energijos vartojimo efektyvumą, mažai atliekų sukeliančių, pažangių, novatoriškų, skaitmeninių technologijų diegimą, aukštos pridėtinės vertės produktų gamybos pajėgumų (įskaitant biotechnologijas) plėtrą, bei gynybos ir saugumo pramonę, t. y. tikslas platesnis ir neapsiriboja vien technologijų finansavimu.</p>

<p>5. Taip pat, dėl galimo konservatyvios ir tradicinės pramonės nenoro automatiškai diegti žaliąsias technologijas, siekiant paskatinti pavyzdinius ūkius, kaip ankstyvus naujoves įsisavinusius naudotojus (<i>angl. early adopters</i>), priemonė turėtų numatyti galimybę finansuoti ir paslaugų tipo investicinius projektus, nes tikėtina, kad naujas proveržio technologijas rinkai lengviau būtų pasiūlyti ir tvarų pokytį paskatinti per „technologija kaip paslauga“ verslo modelį. Tokiu būdu būtų galima įrodyti tvarių technologijų potencialą būti ne tik tvarumo skatinimo tikslais (kaip ŠESD taupymas), bet ir atnešti ekonominę naudą per našumo rodiklius. Produktai, tiekiami kaip paslaugos, yra akcentuojami kaip viena iš esminių priemonių žiedinės ekonomikos aplinkos tikslo, išsikelto EU reglamente 2020/852, pasiekimui.</p> <p>Siūlymas: Į II skyriaus 3. punkto finansuojamų projektų apibrėžimą įtraukti: „Paskola teikiama Paskolos gavėjui, kuris kreipsis dėl finansavimo projektui, kuriuo siekiama investuoti į aplinkai draugiškų technologijų kūrimą ir diegimą <...> gamybos pajėgumų plėtrą ir tvariomis technologijomis grįstas paslaugas“.</p>	<p>5. Paaiškinimas Žr. atsakymą į V dalies 4 klausimą.</p>
<p>6. Paskolos trukmė ir išmokėjimo terminai Atsižvelgiant į poreikį kurti ir vystyti žaliąsias technologijas, kuris prailgina projekto trukmę, bei įsivertinant, kad galima investicijų apimtis yra itin didelė (iki 250 000 000 EUR), siūlome keisti lėšų išmokėjimo terminą iš 24 mėn. į 36 mėn. (II skyrius, 13.2. punktas). Tokiu atveju būtų galima paskolos lėšas panaudoti naujų produktų ar technologijų kūrimui, o ne tik gamybinių pajėgumų plėtrai. Tai leistų Lietuvos verslams įgyti technologinį konkurencinį, o ne tik masto pranašumą. Bei išplėsti standartinės paskolos sutarties terminą iki 240 mėn., atsižvelgiant į finansavimo dydį, vystomų technologijų kompleksiskumą, novatoriškumą bei siekiamą proveržio efektą nacionalinei ekonomikai (II skyrius, 13.1. punktas).</p>	<p>6. Neatsižvelgta. Priemonės aprašyme numatyta, kad, esant objektyvioms aplinkybėms, paskolos išmokėjimo terminas gali būti ilgesnis nei 24 mėn. 180 mėn. Paskolos sutarties terminas nustatytas, atsižvelgiant į planuojamų finansuoti projektų atsiperkamumą, rinkoje taikomą praktiką.</p>
<p>7. ŠESD taupymo potencialas Norėtume atkreipti dėmesį į platų sąrašą Priemonėje vartojamų terminų, skirtų nusakyti klimato švelninimo iniciatyvų apraiškos būdus, kaip antai, „aplinkai draugiškos technologijos“, „prisitaikymas prie klimato kaitos“, „klimato kaitos švelninimas“, kurie nėra aiškiai apibrėžiami ar intuityvūs. Todėl, paraiškų vertinimo kontekste, būtų paprasčiau paskolų gavėjų tinkamumą vertinti pagal ŠESD sutaupymo potencialą.</p> <p>Siūlome ŠESD sutaupymo potencialą įtraukti kaip esminį vertinimo ir paraiškų atrankos rodiklį (II skyriaus, 1. punkto Paskolos gavėjo tinkamumo sąlygose).</p>	<p>7. Neatsižvelgta. Žr. atsakymą į V dalies 1 klausimą.</p>
<p>1. Technologinis neutralumas Papildomai, norėtume paprašyti patikslinti iš kokio ES teisės akto ar gairių yra perkelti 3 priede esantys „Projekto atitikimo reikšmingos žalos nedarymo principui vertinimo klausimyno (deklaracijos)“ reikalavimai bei paaiškinti jų taikymo reikalingumą/pagrįstumą. 6.1. punkte numatoma, kad „finansavimas gali būti skiriamas tik tokioms MTEPI veikloms, kurias įgyvendinus siekiama technologiškai neutralių rezultatų“. Kadangi technologinis neutralumas žaliuosiose technologijose nėra absoliučiai įmanomas, nes jau yra nusistovėjęsios pagrindinės žalinimo technologijų kryptys, kaip pvz. atsinaujinančios energetikos</p>	<p>8. Paaiškinimas. Reikalavimai atitikti principą „Nedaroma reikšminga žala“ yra nustatyti EGADP reglamente. Klausimynas parengtas vadovaujantis reikšmingos žalos nedarymo techninėmis gairėmis : https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52021XC0218(01)</p>

	<p>srityje žinomos vandenilio, saulės, vėjo, biodujų ar elektros kryptys, yra labai svarbu suprasti šio reikalavimo esmę ir įsipareigojimo apimtį, todėl nukreipkite mus, prašome, į konkrečius dokumentus, iš kurių kyla šie reikalavimai.</p>	<p>https://commission.europa.eu/publications/dnsh-technical-guidance-amended-october-2023_en</p> <p>Taip pat Taksonomijos reglamento deleguotais aktais, kuriuose nustatomi detalūs techninės analizės kriterijai: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32023R2486 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32023R2485 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32021R2139</p> <p>Reikalavimai METPI veikloms dėl technologinio neutralumo, buvo viena iš daugelio Europos Komisijos sąlygų, skirtų užtikrinti principo „Nedaroma reikšminga žala“. Šis reikalavimas neapriboja, o kaip tik skatina atsirasti naujoms kryptims ir technologijoms. Minėtas reikalavimas deklaruotas Europos Komisijai teikiant ir derinant šios priemonės aprašymą.</p>
VI	<p>TMV Capital</p> <p>1. Aprašymo II sk., Paskolos gavėjo tinkamumo sąlygos:</p> <p>2.14. 3 atsisakymo finansuoti pažymos – labai daug, taip pat atsisakymas finansuoti turėtų būti ne verslo subjektui, o jo vykdomam konkrečiam projektui, kuris teikiamas finansavimui pagal šią priemonę;</p> <p>2. Nefinansuotinos projekto išlaidos:</p> <p>10. PVM apmokėjimui – dideliuose projektuose, ši dalis gali būti labai ženkli, būtų gerai, jei dalis paskolos būtų skirta PVM'ui, bet pvz. su jo grąžinimu per XX mėn., jei ne tuomet nuosava dalis, kuri privaloma pagal aprašą turėtų būti leidžiama panaudoti PVM'ui, o jos suinvestavimas būtų ne pirmiau finansavimo lėšų, o pvz. proporcingai;</p> <p>3. Administravimo mokestis ir pakeitimo mokestis – iki sutarties/susitarimo pasirašymo. Turėtų būti per xx dienų po sutarties/susitarimo pasirašymo, bet iki lėšų išmokėjimo pradžios. Nesumokėjus, susitarimas netenka galios;</p>	<p>1. Atsižvelgta iš dalies. Žr. atsakymą į III dalies 2 klausimą.</p> <p>2. Paaškinimas. PVM nėra tinkamas finansuoti pagal EGADP reglamento nuostatas.</p> <p>3. Neatsižvelgta. Žr. atsakymą į III dalies 5 klausimą.</p>

	<p>4. Viešinimas 3 p. nurodyti informacinės lentelės ar stendo pastatymo trukmę, t. y. kiek laiko toks stendas turi stovėti šalia projekto vietos.</p>	<p>4. Neatsižvelgta. Viešinimo reikalavimai aprašyti atskirame teisės akte, kurio nuoroda pateikta priemonės aprašyme (žr. aprašymo 18 punktą).</p>
	<p>5. Aprašymo priedas Nr. 3 Sunkiai skaitoma(s) ir suprantama(s) deklaracija ir klausimynas.</p>	<p>5. Paaškinimas. Esant konkrečioms klausimams dėl deklaracijos formos, galima konsultacija (planuojami daryti priemonės pristatymai, konsultacijas raštu ir žodžiu „vieno langelio“ principu teiks INVEGOS Klientų aptarnavimo departamento konsultantai, taip pat bus specialiai parengta medžiaga, kuri bus skelbiama INVEGOS interneto svetainėje Dažniausiai užduodamų klausimų skiltyje).</p>
VII	<p>RESPNSUM</p> <p>Paskolos trukmė ir išmokėjimo sąlygos.</p> <p>Kadangi paskolos potencialiai gali finansuoti didelės apimties investicinius/MTEP projektus, logiška būtų pratęsti paskolos išmokėjimo terminą iki 36 mėn., o paskolos gražinimo terminą iki 20 metų.</p>	<p>1. Neatsižvelgta. Žr. atsakymą į V dalies 6 klausimą.</p>
VIII	<p>Lietuvos bankų asociacija</p> <p>LBA pasiūlymai: 1. Priemonės aprašyme nėra numatyta jokių sąlygų, nustatančių, kada verslo subjektų projektai finansuojami subordinuotomis ar sindikuotomis paskolomis (t. y. bendrai su kitais rinkos dalyviais), o kada tiesioginėmis paskolomis. Priemonė yra finansuojama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – EGADP) lėšomis. EGADP veikiamas yra grindžiamas 2023-11-07 Europos Sąjungos Tarybos sprendimu, kuriuo yra patvirtintas pakeistas Lietuvos EGADP planas ir šio sprendimo priedu, kurie apibrėžia detalias valstybės investicijas. Šio priedo skyriuje <i>E.3.1. 1 investicija „Paskolos įmonėms, skirtos žalioms ir didelės pridėtinės vertės technologijoms kurti siekiant pramonės plėtros“</i> yra numatyta, kad „INVEGA teikia skolos finansavimą (su privačiomis finansų įstaigomis bendrai finansuoja (daugiausia subordinuotųjų paskolų forma) verslo projektus arba, jeigu iš rinkos tyrimo matyti toks poreikis, tiesiogiai finansuoja verslo projektus)“. Manome, kad tokia nuostata reiškia, kad pirminiu skolos finansavimo būdu turi būti pasirenkamas bendras finansavimas su kitais rinkos dalyviais, o tiesioginės paskolos turi būti teikiamos tik tais atvejais, kai atlikus rinkos tyrimą yra akivaizdu, jog privačios finansų įstaigos ne tik nefinansuoja verslo subjektų projektų vienos, bet ir jos nesuinteresuotos finansavimu kartu su INVEGA. Esame įsitikinę, kad toks</p>	<p>1. Atsižvelgta. Atsižvelgiant į konsultacijas su rinkos dalyviais, galime daryti prielaidą, jog daugeliu atvejų finansavimas bus teikiamas subordinuotų paskolų forma. Nesant galimybės rinkos dalyviams finansuoti verslo subjektų projektus, yra numatyta sąlyga, kad verslo subjektai turės pateikti pažymą dėl finansavimo negavimo, jeigu kreipsis dėl tiesioginės paskolos. Atitinkamai priemonės schema ir aprašymas bus papildyti nuostata, kad prioritetas teikiamas bendram finansavimui su kitomis finansų įstaigomis ir (ar) tarptautinėmis finansų institucijomis.</p>

	<p>Priemonės lėšos naudojimas būtų pats efektyviausias ir racionaliausias, sudarantis sąlygas viešojo ir privataus sektoriaus partnerystei.</p> <p>Taigi, siūlome Priemonės aprašyme aiškiai nustatyti, kad prioritetas teikiamas bendram finansavimui su kitais rinkos dalyviais (privačiomis finansų įstaigomis), INVEGAI teikiant subordinuotas ar sindikuotas paskolas, ir tik nesant tokios galimybės bei rinkos dalyviams atsisakant finansuoti verslo subjektų projektus bet kokiomis sąlygomis (tiek pavieniai, tiek kartu su INVEGA), INVEGA teiktų tiesiogines paskolas.</p>	
	<p>2. Siekiant didesnio aiškumo, siūlome kad standartinė atsisakymo finansuoti pažymos forma būtų suderinta su finansų įstaigomis.</p>	<p>2. Paaiškinimas. 2024 m. sausio 26 d. įvykusio susitikimo su Lietuvos bankų asociacija (toliau – LBA) metu sutarta, kad INVEGOS ir LBA suderintos atsisakymo finansuoti pažymos forma yra tinkama ir pakankama. Tokia pati atsisakymo finansuoti pažymos forma naudojama ir šioje priemonėje.</p>
IX	<p>Lietuvos pramoninkų konfederacija</p> <p>1. Papildyti „3. Finansuojami Projektai“. Paskola teikiama Paskolos gavėjui, kuris kreipsis dėl finansavimo projektui, kuriuo siekiama investuoti į gamybos bei paslaugų eksporto didinimą, aplinkai draugiškas technologijas, žiediško didinimą, dekarbonizaciją, energijos vartojimo efektyvumą, mažai atliekų sukeliančių, pažangių, novatoriškų, skaitmeninių technologijų diegimą, aukštos pridėtinės vertės produktų gamybos bei paslaugų teikimo pajėgumų (įskaitant biotechnologijas, sveikatos ir kitus sektorius) plėtrą, bei gynybos ir saugumo pramonę. Projektas turi būti įgyvendinamas Lietuvos Respublikoje. Siūlome papildyti potencialių projektų sąrašą, akcentuoti eksportą, kuris ženkliai prisideda prie Lietuvos BVP.</p> <p>2. Nefinansuojamos Projekto išlaidos. „2. paskoloms suteikti, dividendams, tantjemoms išsimokėti, Paskolos gavėjo dalyvių ir (ar) fizinių bei juridinių asmenų paskoloms gražinti ar suteikti, Paskolos gavėjų įstatiniam kapitalui mažinti, savoms akcijoms supirkti ar kitokiems mokėjimams iš kapitalo Paskolos gavėjo dalyviams ir (ar) fiziniams bei juridiniams asmenims atlikti, išskyrus atvejį, kai Paskolos lėšomis bus padengiamas su Projekto įgyvendinimu susijęs Juridinių ir fizinių asmenų tarpinis finansavimas (angl. bridge financing), kuris suprantamas kaip trumpalaikis finansavimo</p>	<p>1. Neatsižvelgta. Finansuojamų veiklų sąrašas nurodytas Europos Tarybos sprendime. Šis sąrašas neapriboja galimybių finansuoti sveikatos ir kitus sektorius.</p> <p>2. Neatsižvelgta. Iš priemonės lėšų teikiamomis paskolomis siekiama finansuoti aprašyme nurodytas veiklas ir didinti įmonių konkurencingumą, o ne taikyti kaip akcininkų ir (ar) kitų trečiųjų asmenų suteiktų paskolų ar išleistų obligacijų emisijų pigesnę perfinansavimo priemonę.</p>

<p>būdas, kurį įmonės naudoja siekdamas padengti išlaidas ir (ar) finansuoti projektą, kol tikimasi gauti pajamų arba finansavimo.</p> <p>Didelių ir ilgai trunkančių verslo Projektų finansavimui finansų įstaigos kelia reikalavimus dėl nuosavos dalies ir ženklios sumos investavimo dar prieš pradėdant naudoti kreditų lėšas. Vykdydami šį reikalavimą verslo subjektai naudojasi brangiomis finansavimo formomis (leidžia obligacijas, iš fizinių ir juridinių asmenų skolinasi brangias lėšas įvairiomis formomis, papildomas paskolas suteikia įmonės akcininkai ir t. t.), tikėdamiesi, įgyvendinę projektą, šias paskolas refinansuoti pigesnėmis finansų institucijų lėšomis.</p>	
<p>3. Nefinansuojamos Projekto išlaidos.</p> <p>„4. kai perfinansuojamos Paskolos gavėjo lėšomis ne anksčiau kaip per 12 36 mėnesių iki paraiškos dėl Paskolos gavimo dienos apmokėtos išlaidos, skirtos Projekto įgyvendinimui. Įmonėms svarbių, bet ne taip greitai atsiperkančių sudėtingų ir didelių Projektų įgyvendinimas trunka ir kelių metų laikotarpį (būna viršija ir 5 metus), todėl būtų tikslinga sudaryti galimybę tokias nuosavomis lėšomis atliktas investicijas refinansuoti Priemonės paskolos lėšomis, ir (arba) užskaityti kaip nuosavą dalyvavimą.“.</p>	<p>3. Neatsižvelgta.</p> <p>Priemonėje apmokėtų išlaidų perfinansavimo terminas yra didesnis nei kitose priemonėse (paprastai būna iki 6 mėn.). Numačius ilgesnį terminą, kyla rizika, kad paskolos lėšomis gali būti perfinansuotos su finansuojamu projektu nesusijusios išlaidos.</p>
<p>4. „8. nekilnojamajam turtui pirkti ir (ar) statyti, siekiant jį parduoti ar kitu būdu perleisti kitiems asmenims, įskaitant turto nuomą ir panaudą, o ne naudoti savo veikloje, taip pat investicijoms į gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turą. Nekilnojamojo turto naudojimu savo veikloje laikoma tai, kad ne mažiau kaip 60 procentų įsigyjamo turto ketinama panaudoti Paskolos gavėjo ir su juo susijusių įmonių ekonominei veiklai vykdyti; kai ne didesnė nei 49 procentai paskolos lėšomis įsigyjamo nekilnojamojo turto dalis bus skirta nuomoti kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie kartu su paskolos gavėju nėra laikomi viena įmone pagal Reglamento (ES) Nr. 1407/2013 2 straipsnio 2 dalį. Šis ribojimas netaikomas, kai paskolos gavėjas vykdo viešbučių ir (ar) kitas trumpalaikio apgyvendinimo paslaugų teikimo, darbo vietų nuomos veiklas arba užsiima daiktų saugojimo veikla.</p> <p>Siūlome naudoti nuostatą iš garantijų teikimo veiklos reglamentavimo, apibrėžiant nekilnojamojo turto panaudojimą savo veikloje. Taip pat siūlome padidinti galimą laikinai išnuomoti turto dalį iki 49 proc., nes ypač inovatyvių projektų atveju įmonėms būtų sudaryta galimybė investuoti į veiklai reikalingas patalpas, su plėtros galimybe, vienu etapu, nuosaikiai plečiant investicijas į gamybinės įrangos plėtrą. Augimo laikotarpiu patalpų nuoma nesusijusiems subjektams pagerintų įmonių pinigų srautą, bei tuo pačiu užsitikrintų greitos plėtros galimybes ateityje.“.</p>	<p>4. Neatsižvelgta.</p> <p>Garantijų teikimo nuostatuose yra nurodyta, kad „Bendrovės garantija neteikiama, jeigu didesnė nei 40 procentų paskolos lėšomis įsigyjamo nekilnojamojo turto dalis bus skirta nuomoti kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie su paskolos gavėju nėra traktuojami kaip viena įmonė pagal Reglamento (ES) Nr. 1407/2013 2 straipsnio 2 dalį. Ribojimas dėl nuomos netaikomas, kai paskolos gavėjas vykdo viešbučių ir (ar) kitas trumpalaikio apgyvendinimo paslaugų teikimo veiklas (visi veiklos kodai pagal EVRK 2 red. 55 skyrių) ar nuomoja darbo vietas pagal darbo vietos nuomos sutartis arba užsiima daiktų saugojimo veikla (veiklos kodas pagal EVRK 2 red. 52.1 grupę ir 52.10 klasę)“. Finansinėje priemonėje „Milijardas verslui“ ribojimai suformuoti pagal neleistinų finansuoti išlaidų kriterijų. Tuo tarpu Paskolų individualių garantijų teikimo nuostatuose ribojimai suformuoti pagal atvejus, kuomet garantija negali būti teikiama. Siūlymas didinti nuomai skirtą turto dalį iki 49 proc. kelia riziką, kad nuomai skirta dalis nesumažės ir gausis, jog pusė paskolos lėšų ar projekto išlaidų yra skirtos nekilnojamojo turto vystymui, o ne pagal priemonę keliamiems tikslams.</p>

<p>5. „15. Paskolų dydis vienam Paskolos gavėjui. 1. Vienam Paskolos gavėjui ar Įmonių grupei (jei Paskolos gavėjas priklauso Įmonių grupei) iš Priemonės lėšų suteikiamų Paskolų suma, įskaitant iš Priemonės lėšų turimų Paskolų likučius, negali būti didesnė kaip 2150 000 000 eurų. Siūlome maksimalią paskolų sumą mažinti iki 150 mln. Eur.“.</p>	<p>5. Atsižvelgta. Planuojama maksimalią 250 mln. eurų finansavimo sumą sumažinti iki 150 mln. eurų, išskyrus sindikuotas paskolas.</p>
<p>6. Klausimas: prašome patikslinti projektams keliamus reikalavimus: Ar tinkami tokie projektai, kurių metų būtų investuojama tik į gamybinių pajėgumų didinimą, t. y. ir toliau gaminami tokie pat gaminiai, tik investuojama į našesnes, efektyvesnes, aplinkai palankesnes gamybinės linijas? Ar tokiai investicijai ir tinkamoms finansuoti išlaidoms būtų keliami reikalavimai dėl investicijos dydžio (lyginama suma su esamo turto balansinėmis vertėmis ar turto nusidėvėjimo vertėmis)?</p>	<p>6. Paaiškinimas. Tinka projektai, kurių metų būtų investuojama į gamybinių pajėgumų didinimą. Tokiu atveju paskolos suma turės būti didesnė nei 10 mln. eurų (gynybos ir saugumo sektoriuose veikiančioms įmonėms šis reikalavimas nebus taikomas).</p>
<p>7. Klausimas: Kaip konkrečiai bus vertinama, ar investicija atitinka „Nedaryk reikšmingos žalos principą“ (nes gairėse nurodytos kryptis, ne rodikliai, siektini skaičiai ar t. t.)? Kaip bus vertinama, ar investicija prisideda prie žiediško principo? Kaip reikės įrodyti, kad investuojama į aplinkai palankias technologijas ir pan.? Ar yra keliami pamatuojami aplinkosauginiai siektini dydžiai, reikalaujama, jog projekto metu sukurtas turtas atitiktų ir gautų tarptautinius standartus ir pan.?</p>	<p>7. Paaiškinimas. Reikšmingos žalos nedarymo principas bus vertinamas pagal verslo subjekto užpildytą klausimyną (deklaraciją). Jame turės būti aprašyta ir pagrįsta, kad žala nebus daroma ir turės būti pateikti atitinkami dokumentai. Pareiškėjas pildydamas reikšmingos žalos nedarymo deklaraciją turės išsamiai aprašyti planuojamos investicijos tikslą, naudą bei siekiamus rezultatus, taip pat turės nurodyti planuojamos įsigyti įrangos techninę specifikaciją ir paaiškinti, kaip, pvz., jis sieks savo projekte žiediško, energijos efektyvumo ir t. t. Konkretūs siektini dydžiai šioje priemonėje nėra nustatomi, tai paliekama pareiškėjui pačiam nusimatyti ir to siekti. Visais atvejais diegiama įranga turės atitikti ES standartus, planuojamai įgyvendinti veiklai turės būti gauti visi Lietuvos Respublikos įstatymais nustatyti leidimai, pažymos ir t. t.</p>
<p>8. Prašymas patikslinti: nenurodytos paskolos išmokėjimo sąlygos. Verslui, įgyvendinant projektus, tiek pinigų srautų planavimui, tiek projekto administravimui labai svarbu įvertinti kokiomis dalimis, kuriuo projektu metu, kokia informacija ar dokumentais remiantis bus išmokama paskola. Prašome patikslinti, ar paskola gali būti išmokama visa suma projekto įgyvendinimo pradžioje, taip pat ar paskola gali būti išmokama dalimi ar visa suma paskolos gavėjui šiam dar nepanaudojus nustatytų privataus finansavimo lėšų. Taip pat prašome nurodyti kokiomis taisyklėmis remiantis bus sudaromi kredito grąžinimo grafikai: ar jie bus sudaromi individualiai atsižvelgiant į paskolos gavėjo pinigų srautų sezoniskumą, projekto atsiperkamumą ar pan.</p>	<p>8. Paaiškinimas. Kiekvienas projektas yra individualus. Atsižvelgiant į paskolos gavėjo veiklos pobūdį ir planuojamą uždirbti pelną, paskolų sutartyse paskolų išmokėjimai ir grąžinimo grafikai bus nustatomi individualiai.</p>
<p>9. Kai kurioms įmonėms iš Aprašymo nėra aišku, kokio dydžio palūkanos (ar jų ribos, imtis) bus taikomos, įmonės klausia, ar palūkanos negalėtų būti tiesiog įvardytos. Atsižvelgiant į tai, galbūt galima (DUK ar kt.) padetalizuoti paaiškinimą?</p>	<p>9. Paaiškinimas. Paskolos palūkanų norma bus nustatoma kiekvienam paraišką pateikusiam verslo subjektui individualiai, t. y. bus atsižvelgiama į verslo subjekto kredito rizikos reitingą,</p>

		paskolos užtikrinimo priemonių dydį ir likvidumą, paskolos gražinimo terminą bei paskolos gražinimo grafiką. INVEGA savo interneto svetainėje paskelbs preliminarią palūkanų skaičiuoklę.
	<p>10. Perduodame iš narių gautą bendro pobūdžio pastebėjimą, jog INVEGA paviešintuose priemonių aprašymo projektuose (priemonių, kurios įgyvendinamos iš "Inovacijų skatinimo fondo") kartojasi ta pati problema – trūksta pagrindinės informacijos, kaip konkrečiai priemonė bus pritaikoma ir kaip verslui susiplanuoti priemonės panaudojimą bei iš to gaunamą naudą. Priemonių aprašymuose trūksta konkretumo – kaip palūkanų ribų, intervalo ar pan.</p>	<p>10. Paaiškinimas. „Milijardas verslui“ yra ne subsidijų, o paskolų, kurias reikia gražinti, priemonė. Priemonės tikslas – padėti gauti reikalingą finansavimą tiems, kurie jo negauna rinkoje, arba gauna, tačiau gautos sumos dėl įvairių priežasčių nepakaktų projektui įgyvendinti. Priemonė nėra skirta pakeisti galimą rinkoje gauti finansavimą. Paskolų suteikimo sąlygos priklauso nuo daugelio veiksnių, pvz., finansuojamo projekto pobūdžio, ekonominio pagrįstumo ir finansinio gyvybingumo, nuosavos lėšų dalies projekte, finansavimo dydžio, trukmės, įkeičiamo turto ir pan. Kadangi tiek pareiškėjai, tiek jų projektai gali labai skirtis, intervalų tuo atveju, kai taikomos rinkos palūkanos, nustatyti nėra įmanoma, arba jis bus tokio dydžio, kad lygiai taip pat nieko nesakys. Be to, bankai taip pat neskelbia jų palūkanų, kurios taip pat yra rinkos palūkanos bankų prasme, intervalo.</p>
	<p>11. Sulaukėme įmonių komentarų, jog sutarties sudarymo mokestis vertintinas kaip per didelis, jog jis turėtų būti kaip bankų. Atsižvelgiant į tai, ar galėtumėte pakomentuoti šio mokesčio mažinimo galimybes?</p>	<p>11. Paaiškinimas. Sutarties sudarymo mokestis atitinka rinkoje taikomą praktiką, yra skaidrus ir fiksuotas (kiti rinkos dalyviai sutarties mokesčius pateikia intervale, minimali riba svyruoja nuo 0,4% iki 1%, o maksimali suma neribojama).</p>
	<p>12. 2.16. Verslo subjektas <u>nėra kontroliuojamas, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, trečiųjų šalių (ne ES valstybių narių) subjektu</u>, o jo valdymo organas (-ai) yra veikiantys ES (taikoma Projektams, kuriais investuojama į gynybos ir saugumo pramonę, kosmoso sritį, kibernetinio saugumo ir sritį ir kai Projekto vertė yra didesnė nei 10 000 000 eurų). Trečiųjų šalių subjektų kontrolė suprantama kaip galimybė daryti tiesioginę ar netiesioginę lemiamą įtaką per vieną ar daugiau kitų įmonių ir (ar) Verslo subjekto akcininkų ar dalyvių, t. y. teisė skirti (atšaukti) Paskolos gavėjo valdymo organų narius, įpareigoti valdymo organus priimti Paskolos gavėjui svarbius sprendimus arba turima veto teisė dėl Paskolos gavėjo priimamų sprendimų ir (ar) kiti veiksmai, galintys iš esmės pakeisti Paskolos gavėjo valdymą ir veiklą, realizuojama neturint Paskolos gavėjo akcininkų ar narių balsų daugumos ir be susitarimų su kitais įmonės akcininkais ar dalyviais. Ar įmonės, kurių akcininkai yra EFTA šalių įmonės, pavyzdžiui, Norvegija gali aplikuoti į šią priemonę? Ar būtų galimybė šio apribojimo atsisakyti?</p>	<p>12. Paaiškinimas. Įmonės, kurių akcininkai yra EFTA šalių įmonės, pavyzdžiui, Norvegija, negalės gauti paskolų iš priemonės lėšų (ribojimas yra nustatytas Europos Komisijos ir numatytas Europos Tarybos sprendime).</p>

<p>13. Iš aprašo bei pavyzdinės (iš ankstesnės INVEGA priemonės) pažymos formos įmonėms vis tiek nėra iki galo aišku, kaip tiksliai, kokiomis konkrečiomis sąlygomis turi būti gauti bent du neigiami finansų įstaigų atsakymai, kadangi pavyzdinėje pažymoje minima „jokiomis finansų įstaigai priimtinomis sąlygomis“. Prašome detalizuoti pažingsniui neigiamo atsakymo gavimo procesą, kadangi šis klausimas iš įmonių pusės yra pasikartojantis. Kaip jau esame pažymėję LPK rašte 2024-02-20 rašte Nr. S.60, tokio pobūdžio nuostatoje iš esmės turi būti atlieptas aiškus finansų įstaigų finansavimo pasiūlymų ir šiame rašte aptariamoms finansinės priemonės palyginamumas – turi būti lyginami sulyginami dalykai, priešingu atveju gali kilti kelios rizikos: neaiškumas ir nenusipėjamumas potencialiems pareiškėjams dėl savo galimybių pasinaudoti finansine priemone; procesas, potencialiems pareiškėjams pretenduojant pasinaudoti finansine priemone, gali išsitiesti potencialių pareiškėjų nenaudai. Neigiami finansų įstaigų atsakymai turėtų būti pateikiami ne dėl „bet kokių sąlygų“, jie turėtų būti siejami su tokiais pačiomis paskolų teikimo sąlygomis, kokias numato pasiūlyti finansinė priemonė. Visų antra, svarstyтина, ar minėtos paskolų teikimo sąlygos kėlimas finansinei priemonei, kuri yra parengta ne rinkos finansavimo sąlygomis (lengvatinėmis), iš esmės neprieštarauja pačios finansinės priemonės atsiradimo priežasčiai ir tikslui – suteikiant patrauklų finansavimą verslui, skatinti Lietuvos energetinės nepriklausomybės, dekarbonizacijos ir AEI plėtros tikslus (tame tarpe įgalinant ūkio subjektus savarankiškai apsirūpinti „žaliaja“ elektros energija savo reikmėms, ūkio poreikiams tenkinti). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nesutinkame, jog į paskolų teikimo sąlygas šiai finansinei priemonei reikia įtraukti reikalavimą paskolos gavėjui pateikti bent trijų finansų įstaigų neigiamus atsakymus dėl finansavimo, ypač „bet kokiomis sąlygomis“.</p>	<p>13. Neatsižvelgta. Žr. atsakymą į III dalies 2 klausimą.</p>
--	---